

La 2 martie — alegeri de deputați

În întreaga țară se desfășoară, în momentul de față, campania electorală pentru alegerile de deputați în Marea Adunare Națională, precum și în consiliile populare județene, municipale, orașenești și comunale, — alegeri ce vor avea loc în ziua de 2 martie 1969. Ea este organizată, sub conducerea Partidului Comunist Român, de către Frontul Unității Socialiste, organism politic permanent, care cuprinde laolaltă toate forțele poporului român și ale naționalităților conlocuitoare, reprezentanții tuturor organizațiilor de masă și obștești, ai tuturor forțelor creatoare, spre asigurarea progresului și a înfloririi patriei socialiste.

Din ziua când au avut loc ultimele alegeri și pînă astăzi, poporul nostru a înregistrat multe și strălucite succese. Așa cum arată tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al C.C. al P.C.R., „Astăzi România socialistă, în care și-au găsit împlinire cele mai multe năzuințe și aspirații ale poporului, se numără

printre statele cu cea mai avansată orinduire socială și politică, oferă imaginea unei țări în plin și intens proces de dezvoltare materială și spirituală, se manifestă ca forță activă în lupta contemporană pentru progres și civilizație.”

Conform programului de dezvoltare a țării, elaborat de Congresul al IX-lea al partidului, economia a devenit mai puternică, mai înfloritoare. În anii 1966-1968, s-au investit peste 155 miliarde lei în economia națională, mai mult decît în anii 1950-1960. S-au construit sute de noi fabrici; altele au fost modernizate și dezvoltate. S-a mărit mult cantitatea produselor industriei noastre, făcînd cu puțință dezvoltarea exportului de mărfuri și o mai mare îndestulare a pieței interne. Acestea sînt dovezi că oamenii muncii din industrie au lucrat cu sîrg, s-au străduit să dea produse mai multe, de calitate superioară.

La rîndul lor, cei ce muncesc pe ogoare și-au întărit eforturile în vederea ridicării agriculturii pe o

treaptă mai înaltă. În ciuda timpului neprielnic, folosind mai bine mașinile și produsele chimice date de stat, îngrijind cu mai mare atenție culturile, ei au făcut ca producția vegetală medie din anii 1966-1968 să depășească cu 24 la sută pe cea din anii 1961-1965. A crescut nivelul de trai material și cultural al poporului. În 1968, bunăoară, populația țării noastre a cumpărat cu 30 la sută mai multe mărfuri decît în 1965. Statul a cheltuit sume mai mari de bani pentru ridicarea de noi spitale, policlinici și dispensare; pentru noi școli și alte edificii culturale. Dacă ar fi să socotim numai cărțile de școală pe care toți elevii le primesc gratuit, bursele acordate studenților și elevilor, atîtea și atîtea cheltuieli suportate de stat, ne-am da seama ce mari înlesniri au oamenii de la orașe și sate. Să adăugăm însemnatele sume cheltuite pentru ocrotirea sănătății oamenilor muncii, pentru asigurări sociale.

Evident, mai sînt încă multe de

făcut, ne mai lovim de multe piedici în cale; dar nu ne indoim că mergînd cu hotărîre pe drumul luminat de învățătura marxist-leninistă, sub conducerea înțeleaptă a partidului, vom face mereu pași înainte, traiul poporului se va îmbunătăți continuu.

La 2 martie 1969 vom vota din nou pentru prosperitate și fericire. Vor fi aleși cei mai buni fii ai poporului, oameni cu dragoste de muncă, cinștiți, a căror experiență constituie o garanție că treburile obștești sînt în mîini bune; tineri plini de entuziasm, care alături de cei vîrstnici, vor lupta cu abnegație pentru binele întregului popor muncitor. Entuziasmul cu care în întreaga țară, la 13 ianuarie, au început propunerile de candidați constituie o dovadă că strîns uniți în jurul partidului, al Frontului Unității Socialiste, oamenii muncii de la orașe și sate vor lucra cu dirigenie pentru a duce la îndeplinire programul de dezvoltare a economiei țării, înălțînd-o tot mai sus, pe culmile civilizației și progresului.

Tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU propus candidat în circumscripția electorală nr. 1 din Capitală

Intr-o atmosferă de puternic entuziasm, oamenii muncii din întreaga țară propun candidați ai Frontului Unității Socialiste în alegerile pentru Marea Adunare Națională.

La Uzinele „23 August” aproximativ 5 000 de cetățeni întruniți într-o entuziastă adunare au propus candidat în circumscripția electorală nr. 1 din Capitală pe tovarășul Nicolae Ceaușescu. În fotografie: aspect de la adunare.

PENTRU VIITORUL LUMINOS AL ȚĂRII

Anul a început sub semnul unei întreceri pe țară pentru depășirea sarcinilor planificate în 1969, an hotărîtor al cincinalului. Entuziasmele angajamente luate în adunări de către colectivele de muncă din întreprinderi, de pe marile șantiere, din instituții, din unitățile agricole de stat și cooperatiste dezvoltate, o dată mai mult, un puternic sentiment patriotic și o nețărmurită încredere a tuturor oamenilor muncii de la noi în viitorul luminos al României socialiste.

De pe Valea Troțușului, colectivul de muncă al Combinatului de cauciuc sintetic și produse petrochimice anunță că va depăși planul producției globale cu peste 11,5 milioane lei, că va livra pentru export, peste sarcinile stabilite, 700 tone de cauciuc, 200 tone de fenol și 200 tone de acetonă. Fiecare tonă de produse realizată peste plan, fiecare economie de bani și de materiale reflectă hotărîrea colectivului din acest mare

combinat de a întâmpina cea de-a 25-a aniversare a eliberării patriei și al X-lea Congres al P.C.R., cu succese din cele mai remarcabile.

Printre mașinile agricole care împinzesc țara se află și produse ale Uzinei „7 noiembrie” din Craiova. Răspunzînd chemării la întrecere lansată de comunistii din Capitală, acest harnic colectiv al uzinei s-a angajat să realizeze o producție globală și marfă suplimentară de 3 milioane lei. În același timp, se va scurta termenul de asimilare a trei noi produse și se vor moderniza remorca cisternă de 4 000 litri și mașina de împrăștiat îngrășăminte naturale.

Lîngă Remeți, pe Valea Iadului, în Munții Apusenii, s-a inaugurat zilele trecute un mare șantier. Aici, în mijlocul unor locuri de rară frumusețe va fi ridicat un baraj în calea apelor, unind versanții late-

rall. Lacul de acumulare va avea un debit de 28 milioane metri cubi de apă, creînd condiții de irigare a unor suprafețe de peste 9 100 hectare, înlăturîndu-se totodată pericolul inundațiilor din anii cu ploii abundente. Tot aici se va construi, după terminarea barajului, o hidrocentrală pentru îmbunătățirea alimentării cu energie electrică a zonei respective.

Trenuri grele transportă pe tot cuprinsul țării mașini de toate felurile pentru uzine, pentru șantiere și pentru nevoile agriculturii noastre socialiste. Să ne oprim puțin asupra utilajelor ce vor fi realizate în acest an pentru dezvoltarea agriculturii. În 1969 sînt prevăzute, în total, 24 de noi tipuri de utilaje și instalații, dintre care: combina autopropulsată pentru recoltat o gamă largă de culturi; presa de balotat paie și fin, de mare productivitate; motocosoara pentru terenurile în

pantă, diferite pluguri, cultivatoare, grape, freze pentru lucrări în viticultură și pe pante, semiremorcă pentru transportul animalelor și altele. Se continuă deci modernizarea agriculturii, ridicarea ei la nivelul timpurilor pe care le trăim și această ne umple inimile de mîndrie.

Se extind metodele bune de lucru, inițiativele gospodărești. În județul Prahova, prin unirea forțelor, cooperatorii vor începe în acest an construirea unui complex de sere cu suprafața de 70 hectare. Indemn le-au fost rezultatele excepționale obținute de cooperatorii din Bucov, care de pe un hectar de seră au obținut, în anul trecut, un venit de aproape 2 milioane lei.

Iată deci cîteva din preocupările actuale ale harnicului nostru popor hotărît să depună eforturi sporite, pentru ca țara să fie mai bogată, mai înfloritoare, spre binele tuturor cetățenilor săi.

RĂSPINDIREA ȘTIINȚEI LA SATE

Retrospectivă și proiecte la început de an

Ce a însemnat anul 1968 pentru răspindirea cunoștințelor culturale-științifice la sate? Un an rodnic în care, îndeosebi în lunile de iarnă, un număr tot mai mare de oameni ai satelor s-au întâlnit cu slujitorii științei, culturii și artei pentru a-și spori cunoștințele, petrecându-și timpul liber cu folos și în chip plăcut. În acest timp, au avut loc, la căminul cultural, circa 40 000 de diferite acțiuni de răspindire a științei și culturii susținute de intelectuali din orașe, peste 5 000 întâlniri cu brigăzile științifice și aproximativ 1100 de consultații științifice pe teme de agrozootehnie și de economie agrară. La aceasta se adaugă numărul crescând de conferințe, simpozioane, jurnale vorbite ș.a., expuse de înmășorări conferențieri din comune și sate. De mult interes și de apreciere, s-au bucurat expunerile activiștilor de partid și de stat, ale oamenilor de știință și cultură care au venit în mijlocul țărănilor cooperatori pentru a sta cu ei de vorbă despre politica partidului și statului nostru, despre munca lor de zi cu zi pentru îndeplinirea hotărârilor Congresului al IX-lea și ale Conferinței Naționale a P.C.R., despre realizările dobândite de poporul nostru în opera de desăvârșire a construcției socialismului și perspectivele deschise întregului nostru popor de planul cincinal. Mai mult decât în alți ani, în 1968 s-au dat răspunsuri numeroase la întrebări pe care le pun oamenii muncii de la sate în legătură cu viața politică internațională, cu poziția partidului și statului nostru față de aceste evenimente.

Anul 1968 a însemnat și o perioadă de intensificare a contribuției pe care o aduce munca noastră, cu mijloacele sale specifice, la acțiunea vastă de întărire economică-organizatorică a cooperativelor, la sporirea continuă a producției agricole. Ciclurile de conferințe pe teme agrozootehnice, seriile de calcul, consultațiile științifice au popularizat experiența înaintată în producția agricolă, metodele agrotehnice și de organizare a muncii avansate, cooperativelor și țărănilor cooperatori care au obținut rezultate deosebite în munca lor. În ansamblu, această activitate s-a apropiat mai mult de nevoile și de specificul local, crescând implicit în eficacitate.

O direcție importantă a muncii de popularizare a constituit-o și consolidarea rezultatelor obținute în răspindirea cunoștințelor științifice despre natură în scopul combaterii prejudecăților religioase și misticismului, precum și popularizarea cunoștințelor culturale și artistice. Numeroși oameni ai muncii de la sate au fost familiarizați cu noțiuni și teorii fundamentale pentru înțelegerea științifică a lumii inconjurătoare, au fost informați asupra celor mai recente euceriri ale științei, s-au apropiat de înțelegerea operelor literaturii și artei naționale și universale.

Trebuie subliniat, ca o caracteristică a anului 1968, efortul pentru creșterea calității întregii activități de popularizare atât prin generalizarea expunerilor libere, cu un bogat conținut de idei, cât și prin folosirea tot mai largă a unor auxiliare prețioase pentru sporirea atractivității acestor munci (diafilme și diapozitive, filme științifice, expoziții, exponate de muzee ș.a.). La acestea trebuie adăugat că în 1968, în colecția „Cunoștințe folosite” — special destinată satului — au apărut o serie de broșuri cu subiecte interesante și într-o prezentare mai bună decât în ceilalți ani, s-a inaugurat la televiziune emisiunea de popularizare, „Invitație la ora 20”, în cadrul căreia numeroși țărani cooperatori primesc răspunsuri din partea unor personalități ale vieții noastre culturale-științifice.

Anul 1969 este un an în care vor avea loc evenimente de cea mai mare importanță pentru poporul nostru și care vor prilejui o eferescență puternică în întreaga viață economică, politică și socială a satelor: Congresul al X-lea al Partidului, alegerile de deputați în Consiliile populare și în Marea Adunare Națională, a XXV-a aniversare a eliberării României de sub jugul fascist. Este o datorie de cinste a întregii noastre intelectualități, ca în întâmpinarea a-

cestor mari evenimente să înfățișeze auditorilor de la sate, prin viu grai, pe larg și în mod convingător, tabloul mersului ascendent al României pe drumul civilizației socialiste.

Concomitent, ne vom îndrepta atenția în mod susținut spre o contribuție mai activă la mobilizarea oamenilor de la sate și la înarmarea lor cu cunoștințe folositoare pentru îndeplinirea sarcinilor de producție, știut fiind că anul 1969 este hotărâtor pentru îndeplinirea prevederilor planului cincinal. În acest scop, ne vom preocupa și mai mult de organizarea consultațiilor științifice pentru cadrele de bază din cooperativile agricole, îmbunătățind totodată, împreună cu ceilalți factori interesați, activitatea de popularizare a cunoștințelor economice, de organizare a muncii, precum și manifestările consacrate grijii față de avutul obștesc, întăririi disciplinei în muncă, lărgirii democrației cooperatiste.

Intenționăm să extindem în acest an propagarea cunoștințelor științifice despre natură și societate, de combatere a misticismului. Vom spori eficiența brigăzilor științifice, dotându-le cu truse de experiențe științifice și asigurând o participare mai substanțială la activitatea lor a muzeelor de științe naturii. Vom ține în tiraj de masă expoziția științifică „Pămintul”, vom asigura elaborarea unui număr sporit de montaje audio-vizuale, diapozitive și filme de scurt metraj pe teme de știință popularizată. În emisiunile televiziunii pentru sate va apare o rubrică permanentă care va populariza noțiuni științifice despre natură și fenomenele ei, despre originea superstițiilor și caracterul lor dăunător.

Urmărim ca anul 1969 să însemne un nou pas înainte, pe calea modernizării activității de popularizare a științei și culturii la sate, atât în ce privește conținutul cât și formele sale de expresie. Cu sprijinul intelectualității de la oraș se va extinde aria preocupărilor pentru pătrunderea la sate a valorilor elevate din literatură, muzică, arte plastice. Este timpul ca în cadrul căminelor culturale să se treacă la structurarea expunerilor de popularizare pe cicluri care să prefigureze cursurile de universități populare, iar în comunele mari care dispun de posibilități să se organizeze cercuri de studiu pentru limbi străine, literatură, arte plastice ș.a. Va trebui extinsă organizarea de excursii în grup a țărănilor cooperatori, pentru vizitarea de orașe, de muzee, vizionarea de spectacole precum și la primele planetarii care vor fi inaugurate în 1969.

Înfăptuirea acestor proiecte va primi ca și până acum sprijinul neprecupețit al intelectualității de la oraș și sate, în ce are ca mai valoros ca pregătire și ca talent. Este în aceasta un îndemn și o chemare, chemarea oamenilor ogoarelor, înștați de știință și cultură, dornici de adevăr și frumos.

EMIL IORDĂCHESCU

secretar general al Consiliului pentru răspindirea cunoștințelor culturale-științifice

CE DORESC TINERII DIN BACIU

Am sosit în comuna Baciu cu amintiri și imagini vechi din această localitate. Cunoșteam satul de mult, încă din anii copilăriei și totuși mi se părea că mă aflu într-o așezare cu totul nouă, aproape urbană, într-atita s-a schimbat și a evoluat de când nu-i mai pășisem pragul.

La intrarea în comună m-a întâmpinat silueta impunătoare a Combinatului de morărit și panificație care aprovizionează cu produsele sale orașul Cluj. Am admirat și construcțiile altor întreprinderi, ale caselor noi. M-am oprit și la magazinul din centrul comunei și am zăbovit un timp în cofetăria elegantă, îmbietoare, unde poți servi o cafea tot atât de bună ca și la oraș.

Era în prima duminică a anului. La sediul cooperativei agricole de producție contabilii lucrau la încheierea bilanțului, iar fumul ce ieșea pe coșul lăcașului de cultură mă îndemna să cred că și acolo se desfășoară o oarecare activitate...

Am intrat în lăcașul de cultură impresionat de schimbarea satului, de tot ceea ce văzusem până atunci. În sala de festivități ardea focul și era curat. În jurul sobei cițiva tineri și vreo doi-trei copii. Dar tinerii nu veniseră pentru filmul ce urma să ruleze. Îl văzuseră demult la oraș. Trecuseră pe la sediul că poate vor găsi pe cineva cu care să discute și să rezolve o problemă. Voiau să organizeze o reuniune tovarășească, o seară de dans la căminul cultural. Stind de vorbă cu ei, am aflat lucruri ciudate despre „activitatea” culturală din comună, despre cauzele pentru care unii dintre tineri își petrec timpul liber mai ales la o cafea sau un coniac, la cofetărie.

De două luni — îmi spunea cu amărăciune Dezideriu Corujan —

clubul căminului stă închis. Un altul, Ștefan Covaci, mi-a relatat că în afară de film, nu se desfășoară nici o altă activitate culturală la cămin, iar Ion Turoș mi-a destăinuit intenția unor tineri de a scrie despre toate acestea un articol la ziar.

Deși în comuna Baciu există un cămin cultural și un club corespunzător, destul de bine dotat (în prezent se construiește un nou sediu de cămin) și tineri dornici să participe la felurite manifestări culturale, așezământul de cultură nu le satisface nici pe departe cerințele spirituale. Clubul care dispune de televizor, de aparat de radio, de mese de șah, de biliard, ziare și reviste, stă închis. Tinerii nu pot viziona programele de pe micul ecran, nu pot audia emisiunile de la radio, nu pot petrece în mod plăcut și instructiv o parte din timpul lor liber. Și aceasta, după cum am fost informat, din cauză că fostul director încă n-a predat, iar noul director încă n-a preluat inventarul căminului cultural.

În comună sînt mulți tineri. Ei lucrează la întreprinderile din localitate, în cooperativa agricolă și au variate preocupări și exigențe spirituale. Unii ar dori să activeze în diferite formații și vorbesc cu nostalgie despre trecut cînd la cămin erau două formații de teatru și alte echipe artistice, despre spectacolele prezentate în comună și în alte localități. Alții ar voi să se înființeze diferite cercuri (de cultură generală, tehnice, foto etc.) și ar participa cu plăcere la activitatea lor. Cu toții doresc ca la cămin să se organizeze manifestări cât mai atrăgătoare.

La club, pe dulap, am văzut multe instrumente muzicale. Zac acolo fără nici o întrebuințare. Oare nu s-ar putea reînființa fanfara din comună? Nu s-ar putea organiza, cu participarea tinerilor, o formație muzicală, o orchestră de muzică ușoară?

Este de-a dreptul impresionantă dorința tinerilor din Baciu de a avea o activitate culturală bogată și frumoasă în comună, de a participa la desfășurarea ei.

În comună sînt create condiții prielnice pentru a le satisface această dorință, pentru desfășurarea unei activități culturale la nivelul exigențelor de azi, și în concordanță cu marile transformări și realizări din localitate.

I. RADU

FILM SUB ZERO GRADE

Pe cei care se încumetă să vizioneze filme la căminul cultural din comuna Găvana, județul Argeș, îi sfătuim să se echipeze cu șube, ciorapi groși și mănuși îmblănite. Numai în felul acesta vor putea să reziste pînă la finalul filmului deoarece sala este neîncălzită.

În privința repertoriului există mai multe propuneri. Cei pesimiști sînt de părere să se programeze numai filmele „Dragoste la zero grade” și „Urletul lupilor”, cei optimiști cer, pentru toată stagiunea de iarnă, filmul „Vară fierbinte”.

Oamenii mai emotivi doresc filme „tari” ca să-i treacă toate nădușelile.

Deocamdată, însă, ar fi necesar ca odată cu biletul de intrare să i se dea fiecărui spectator și cite o aspirină. Costul aspirinelor să fie suportat de cei care nu se ocupă de încălzirea sălii.

Cor (ulef pe pînză),
de Mărgineanu Viorel

ÎNTR-AJUTORAREA

Se știe că asociațiile intercooperatiste au ca scop folosirea cât mai deplină a condițiilor naturale și a resurselor materiale de care dispun cooperativele agricole. În județul Ialomița asemenea acțiuni s-au soldat în diferite lucrări de construcții, amenajări pentru irigații și alte obiective de interes colectiv.

Pentru a face cunoscute cititorilor noștri rezultatele obținute până în prezent și acțiunile de perspectivă, am avut o convorbire cu tovarășul ing. CONSTANTIN ENACHE, vicepreședinte al uniunii județene C.A.P.

— În județul nostru, ne spune interlocutorul, se desfășoară în prezent o vastă acțiune de amenajări pentru irigații, acțiune la care participă și cooperativele agricole. Numai în cele trei sisteme naționale, Jegălia, Pietroi, Ștefan cel Mare și Cătărași-Gălățui sînt cuprinse nu mai puțin de 58 C.A.P.-uri cu o suprafață de 110 744 ha, suprafață ce va fi amenajată pînă la finele anului 1975. Evident, aceasta presupune un volum imens de terasamente și alte operațiuni ce trebuie executate în comun. Uniunea județeană depune eforturi susținute pentru a mobiliza un număr cât mai mare de țărani cooperatori la executarea diverselor lucrări. Totodată, uniunea județeană se preocupă de instruirea unui număr însemnat de țărani cooperatori, din unitățile situate în sistemul de irigații Jegălia.

În afară de aceasta, se lucrează la organizarea unor sisteme de irigații mai mici. Astfel, C.A.P. Slobozia Nouă și Gh. Lazăr au amenajat, prin eforturi materiale comune, o suprafață de 1 600 ha. În momentul de față se execută stația electrică și alte lucrări aferente în valoare de zece milioane lei.

— În legătură cu repararea utilajelor ce ne puteți spune?

— La începutul acestui an a început să funcționeze atelierul de reparații din Călărași, creat prin contribuția în bani a 103 cooperative din județul Ialomița. Aceste unități au un fond virat de 2 533 000 lei, fond cu care se vor face o serie de amenajări ale construcției, dotări cu utilaje și scule etc. La începutul activității acestui atelier, pentru mașinile și utilajele aduse la reparații, nu se întocmea un act constatator, ceea ce mărea valoarea reparațiilor cu costul pieselor ce se înlocuiau. Această deficiență a fost remediată.

De asemenea, după executarea reparațiilor se acordă termen de garanție utilajelor reparate.

Pentru a veni în sprijinul cooperativei, biroul executiv a analizat posibilitățile reale de producție a atelierului și a hotărît crearea unor secții de bobinaj, de reparații separate de lapte, de reparații cîntare.

— Este știut că administrarea furajelor combinate în hrana animalelor se face în foarte mică măsură în cooperativele agricole din județul Ialomița. Ce s-a întreprins concret pentru rezolvarea acestei probleme?

— Pentru rezolvarea în bună parte a furajării animalelor, la Călărași se construiește fabrica de nutrețuri combinate. Fabrica este prevăzută și cu o stație de uscare a lucernei. De cîtu timp s-au început lucrările de construire a pavilionului administrativ, atelierul mecanic, corpul central de fabricație precum și drumurile de acces. Pînă în prezent au sosit de la furnizori și unele utilaje în valoare de peste 2 700 000 lei iar din import piese în valoare

de peste 60 000 lei. Cu sprijinul Uniunii Naționale credem că vom putea realiza acest obiectiv cât mai aproape de termenul planificat. Pentru a asigura materia primă stației de uscare cu 100 000 tone anual, biroul executiv a stabilit împreună cu conducerea a șase cooperative agricole, din apropierea fabricii, să însămînțeze cu lucernă suprafața de 1 060 ha. Intreaga suprafață va fi irigată.

— Ce alte acțiuni intercooperatiste se vor mai întreprinde?

— În anul ce vine, la C.A.P. Roșeți va începe construcția unei sere înmulțitor de 2 ha. Construcția se va realiza cu contribuția bănească a unui număr de 30 cooperative agricole. Pînă în momentul de față au sosit, prin întreprinderea de aprovizionare, materiale în valoare de 80 000 lei.

În vederea creșterii veniturilor precum și satisfacerea nevoilor de consum a populației, biroul executiv a hotărît înființarea de noi magazine la Fetești, Lehliu și Slobozia.

C. DIMCEA

La C.A.P. Otopeni în ciuda gerului o nouă recoltă de roșii

Foto : E. ZERONIAN

Scurtă cronică lăpușeană

Multe s-au schimbat în Țara Lăpușului în anii democrației populare. Așezările omenești și-au păstrat doar numele și numărul. Orașul Tg. Lăpuș, vechi centru administrativ, economic, politic și cultural, cunoscut în documentele istorice de aproape 7 veacuri, numai în anii de democrație populară a căpătat un aspect modern. Blocuri de locuințe, ca și locuințe indivi-

duale moderne, sedii de întreprinderi, școli, policlinica, spitalul și alte edificii, străzi pavate, canalizare, parcuri, iată câteva elemente ale urbanismului, adăugate vechiului târg, în ultimii 10—15 ani.

Construcții de școli, cămine culturale, dispensare, cooperative se întîlnesc, de asemenea, în fiecare sat, schimbînd radical aspectul din trecut al satelor lăpușene. În ultimii ani, prin munca patriotică a sătenilor, s-au lărgit și îndreptat ulițe, s-au amenajat trotuare și spații verzi, s-au efectuat alte lucrări edilitare, toate creînd o ambianță plăcută de frumusețe și utilitate publică. Acțiunea de electrificare a cuprins întreaga zonă a Lăpușului. Sate ca Boiereni, Larga, Grosi, Suci și multe altele, care au cunos-

cut de-a lungul secolelor numai lumina focului izvorînd din cremene și iască și palida licărire a opaițului cu seu ori petrol, se bucură azi de binefacerile energiei electrice.

Anii puterii populare au adus mari înnoiri și-n domeniul culturii. Localuri noi de școală și de cămin cultural întîlnim în fiecare sat și cătun. În trecut, fiii de țărani nu puteau frecventa licee, acestea fiind costisitoare și la distanțe mari. Astăzi liceul din Tg. Lăpuș și-a cucerit o reputație pe drept meritată. În cei 11 ani de existență a dat patriei peste 550 de absolvenți. Dintre aceștia 76 au devenit ingineri și tehnicieni. Unii din absolvenții întregesc azi corpul de profesori ai liceului, unde studiază anual peste 1 200 de elevi.

Aparatele de radio și televizoarele au devenit ceva obișnuit în casele cooperativelor. Toate acestea ilustrează creșterea nivelului de trai. Dar mai pregnant, creșterea nivelului de trai o demonstrează volumul desfacerii mărfurilor, în creștere an de an. În 1968, prin magazinele cooperației de consum se vînd de peste 5 ori mai multe mărfuri decît în 1950.

Iată numai câteva aspecte care ilustrează clar pașii uriași făcuți de lăpușeni, în anii de după eliberare. Sînt pașii oamenilor descătusați de mizerie și oprîmire, călăuziți de partid pe drumul îndestulării materiale și spirituale.

CHIRA NISTOR

foileton

AGRONOMIE... URBANĂ

Zilele trecute, în centrul orașului Piatra Neamț l-am întîlnit pe inginerul agronom Sava Tomașevschi de la C.A.P. Valea Ursului. Nu m-a mirat prezența lui pe străzile reședinței de județ, deoarece omul poate fi văzut foarte des pe acolo. M-am grăbit să am cu el următoarea discuție în imaginație:

— Cu ce ocazie pe la Piatra Neamț?

— N-am venit cu o ocazie, ci cu autobuzul.

— După cum văd, ești neschimbat...

— Îmi pare rău! Azi am alt costum de haine...

— Nu m-am referit la îmbră-

cămintele. Eu vorbeam de vechiul dumatăle obicei de a fuși mereu la oraș.

— Deh, ce pot face?

— Agronomie, conform postului de inginer agronom pe care îl ocupi la C.A.P.

— Parcă fără mine cooperativii nu știu ce au de făcut? Doar acolo toți sînt de la țară. Și apoi, eu fiind mai tînăr decît ei, mă jenez să le dau sfaturi...

— Vasăzică nu-i îndrumi?

— Se poate? Cînd e cazul, îi în-

drum la alții să le ceară îndrumări.

— Atunci cum te mai ține C.A.P.-ul?

— Ca inginer agronom!

— Nu zău? În acest caz, la spune-mi cum stă cooperația cu strînsul cartofilor de pe cîmp?

— De unde să știu? Că eu sînt inginer și nu ghicitor.

— Credeam că te-ai dus să vezi.

— N-am putut, însă nu din vina mea.

— Dar a cui?

— A șoferilor de autobuze. Cînd trec pe șosea pe lângă cîmpul C.A.P.-ului, de cîte ori îi rog să micșoreze viteza ca să văd ce-i cu cartofii, ei mă refuză.

— După dumneata, asta e singura lipsă. Eu însă cred că ai ne-nnumărate lipsuri de la serviciu. După ce ți-ai făcut concediul de odihnă, ai lipsit mai departe o lună de zile. Cînd, apoi, te-ai prezentat la C.A.P., ai stat cîteva zile și ai dispărut iar o săptămînă. Ar fi timpul să te îndrepti...

— Ai dreptate, nene!... Chiar acum mă îndrept spre gară să iau trenul de București.

V. D. POPA

INSEMNAȚI

UN RECORD ÎN ȚARA BİRSEI

Cunoscători ai pămîntului pe care îl stăpînesc, cultivatorii de cartofi prin tradiție, membrii cooperativelor din Cristian-Brașov făgăduiau în primăvara trecută să treacă binișor peste producția planificată. Acest „binișor“ putea fi de o mie, de două și chiar de patru mii de kg. spor la fiecare hectar. E drept că unii, bizuindu-se pe cîteva factori de organizare, de înlăturarea vechiului și promovarea noului în cultura cartofului, vedeau ceva mai departe. Vecinătatea cu Institutul de cercetări pentru cultura cartofului și sfeclei, mecanizarea lucrărilor, fertilizarea solului încă din toamnă și apoi în primăvară și cultivarea unor soiuri productive, la care se adaugă un pilditor spirit de răspundere al oamenilor, prezentau destule garanții.

Și pămîntul Cristianului a fost recunoscător. De pe cele 110 hectare cultivate, s-au obținut în medie cîte 36 100 kg. cartofi la hectar. Soiul „Mercur“ s-a dovedit cel mai productiv, cîstîndu-i pe cei care i-au acordat încrederea cu 48 428 kg. la hectar. Astfel, la vremea confruntării faptei cu planul, adică în toamnă, cooperativii din Cristian au trecut la capitolul „spor de producție“ cîte 14 100 kg. la hectar, ceea ce la totalul suprafeței înseamnă vreo 155 vagoane de cartofi. Buni gospodari, cei din Cristian au sporit la rîndu-le livrările față de I.L.F. cu încă 60 vagoane, iar întreprinderii „Agrosem“ i s-au livrat 700 de tone față de 260 stabilite la început.

Ce vor face în acest an? Soluțiile bune adoptate în anul trecut privind amplasarea culturii cartofului, fertilizarea terenului și alte lucrări se vor repeta. Și încă ceva. Avînd în vedere comportarea soiului „Mercur“ în condițiile locale de climă și sol, s-a hotărît folosirea lui pe întreaga suprafață. Măsura este fără îndoială înțeleaptă, iar încrederea în reușită este mare. Noi le dorim din toată inima succes.

CL. MUNTEANU

MUZICA

Cimpoiul
de aur

Peste așezările frumoasei stațiuni de odihnă Erice, dăltuită ca o tralnică diademă de basm în stinca cutezătoare a Siciliei, coborau umbrele însorării.

De undeva, din perimetrul sonor al originalei piețe cu dale de piatră vibrind vrăjite sub ecouri de pași, bătrânilor orologiu vestese calma și neîntrerupta rostuire a timpului.

Iată, după două zile de întrecere a frumuseților rostite în meșteșugiri de cîntec, ne mai desparte o singură oră de clipa cea mare a încununării celor mai buni dintre cei

buni. 16 meșteri cimpoiieri — distinși din rîndul a numeroși alți originali ambasadori ai cîntecelor populare, poșiti aci din vestite centre folclorice ale Italiei siciliene (Catania, Messina, Agrigento), din România, Iugoslavia sau Belgia — și-au disputat pînă mai adineauri, într-o a doua confruntare, finală, înțietatea valorii artistice ce urmează să fie răsplătită cu înaltul trofeu „Cimpoiul de aur“.

De la fereastra încăperii ce găzduiește solia artistică a României, „unchiul“ Dumitru Stanciu (căci așa-i place dumnealui să-i zicem, și nu „moșu“ deși peste numai două luni va implini 80 de ani!) privește îndelung către zarea, cu nesfîrșite întinderi de ape, a Mediteranei. E evident îngindurat, preocupat, stăpînit de emoțiile firești ale așteptării. Ghicesc lucrul acesta chiar și din grija cu care și-a cercetat și potrivit frumosu-l vestiment popular, din zîmbetul ce afirmă voit liniște lăuntrică, din glumele de incurajare adresate celui alt mesager al cîntecului cimpoiieresc românesc, — un bărbat la vîrsta de avînt a celor 24 de ani, pe numele lui Mangu V. Gheorghe, din Perieni Vasluiului. Și doar „unchiul“ nu-l acum la prima încercare pentru cucerirea triumfului artistic. Cine-și mai amintește de înflăcările „dialoguri la distanță“ nu poate să nu fi reținut pentru totdeauna și scinteietoarea apariție, cotată cu nota maximă, a fermecătorului artist popular, Dumitru Stanciu din Aluniș — Prahova.

Ca întotdeauna cînd inima „unchiului“ își vrea astimpărate dorurile, din culcușul potrivit lingă piept, răsare ca o prezență vie, insufletită sub degete bătute de muncă, desăvîrșind acum misterioase zboruri cu aripă ușoară de fluture, — fluierul, alb și subțirel, cioplit de însăși mîna „unchiului“. Și glasul sprinten al fluierului, amințind rapsodiile tărîmului natal, plutește voios către apele Mediteranei care îi îmbrățișează sufletul și l-i poartă, amplificat, pînă departe, în lume.

...Ora 19, ora Italiei: ora 20, ora României. În eleganta sală de la „Ciclop“, publicul, în picioare, aclamă pe marele cîștigător al trofeului „Cimpoiul de aur“. Operatorii televiziunii italiene, gazetarilor a numeroase ziare și reporterii fotografiei immortalizează pentru memoria viitorilor clipa cînd, pentru prima dată în istoria acestei competiții, „Cimpoiul de aur“ părăsește pămîntul Italiei. Autorul acestei strălucite performanțe: Dumitru Stanciu — ROMANIA.

E o clipă de nepieritoare izbîndă a cîntecului nostru popular.

LIVIU CERNAIANU

CARTE

FĂNUȘ NEAGU:
Îngerul a strigat

Cele mai bune însușiri ale prozelor lui Fănuș Neagu se continuă și se accentuează în această carte tulburătoare, copleșitoare prin forță și seducătoare prin pitoresc.

Îngerul a strigat este povestea unor destine omenști surprinse în punctul lor de culme, acolo unde cărările se unesc, se despart sau se pierd pentru totdeauna.

Acoperind o perioadă destul de întinsă, cu puțin înainte de al doilea război mondial și pînă în 1954, scrierea lui Fănuș Neagu ar fi putut să aibă o curgere calmă, de conturare prin descriere a eroilor măcar pînă la faza acută a conflictului. Cu tot acest interval îndelungat, cartea arde de la prima pînă la ultima pagină, într-o dezlănțuire frenetică de tensiuni interioare.

Conceput să aibă un personaj principal — Ion Mohreanu — romanul își construiește pe parcurs un altul, în figura contradictorie a lui Che Andrei. De fapt, între eroii cărții este un fel de concurență pentru locul întâi, unii pentru că — deși în economia scrierii episodici —

sînt personalități legendare ca Îngerul cel frumos, condamnat de două ori — de legea oamenilor și de legea hoșilor — ca Țulea Fălcosu, hoțul de cai răzbuțor și cumplit în ticăloșiile lui, atît de cumplit încît se apropie de grandoare, ca apriga Vetina, care smulge vieții, între două drumuri, împlinirea unui vis.

Peste pitorescul evident al cărții se așterne dramaticul, copleșind culoarea sănătoasă și frustă a mediului brăilean; Fănuș Neagu trece astfel pe lingă Panait Istrati, mergînd însă dincolo de el prin implicațiile analizei. Căci în această carte a omorului și a dragostei, a țipătului și a cîntecului, există o profundă analiză psihologică. Ea nu e a unui personaj în sine, ci a relațiilor dintre eroi sau a relațiilor dintre ei și viață. Ion Mohreanu, urmărindu-l pe Țulea ca să răzbuțe moartea tatălui său, își reduce orizontul, își mărunțește sensul vieții și viața îl lasă să caute în gol, căci Țulea moare de inimă

Fată din Gorj

Foto:

E. ZERONIAN

Vorbă din popor și tîlcurile lor

A-I VENI (cuiva) DE HAC...

Pentru a ajunge la înțelesul atît de viu al acestei expresii care este: a o scoate la capăt cu cineva, a-l dovedi, a da gata pe cineva, trebuie să pornim de la ceea ce înseamnă hac (hacuri).

Plata sau simbria datorată cuiva se mai numea în vechime hac. Spunînd numai atît, nu putem avea explicația expresiei căreia i-a dat naștere o anumită realitate. Trebuie, de aceea, să ne referim la această realitate și să adăugăm că, deseori, stăpînul nu plătea în întregime suma convenită slujitorului pentru munca sa. Se spunea chiar: i-a luat hacu-n jumătate.

S-ar putea, astfel, deduce că expresia a veni cuiva de hac a luat naștere din asemenea împrejurări în care cineva — cel nedreptățit — era dat gata printr-un abuz al puterii personale ocrotite de trecutele strimbe legiuri.

Cu timpul, desprinsă din realitățile concrete în care s-a putut ivi, această „vorbă“ și-a extins aplicarea tîlcului la o felurime de alte situații. Ea și-a îndreptat ascuțitul chiar împotriva acelor deprinși, prin actele lor de silnicie, să vină de hac celor fără apărare.

Zice, de pildă, un personaj din opera scriitorului Vasile Alecsandri: „Trebuie să ne facem luntre și punte și să-i venim de hac ispravnicului“.

În același sens este ilustrativ și acest pasaj dintr-un roman al prozatorului Ion Pas: „La groapă, prietenii au tras cu pistoalele în aer... în semn de jurămint că-i vor veni de hac lui Victor Talianu“.

Întoarsă în atare sens, este fără îndoială că, de astă dată, expresia se legitimează prin dorința celui nedreptățit de a răspunde, într-un fel oarecare, la ceea ce i s-a făcut.

N. MIHĂESCU

(și deci de moarte bună, dacă e bună vreo moarte) și nu de mina lui Ion care se întoarce apoi să caute adevăratul rost în dragostea pentru femeie dar, căutînd strîmb, trece pe lingă dreapta datorie a destinului său și viața îl pedepsește, întorcîndu-l înapoi spre tatăl său, Nicolae Mohreanu. Ca și acesta, Ion moare împușcat, ilogic, dintr-o neînțelegeră, dar în concordanță cu toate șovăirile și orbirile care au fost și ale lui și ale vremii în care a crescut.

Lumea legendară a hoșilor de cai, intrată de atîta timp în istoria locurilor încît iese cumva din coordonatele timpului, se suprapune peste o lume măsurată cu anii războiului mondial, cu anii tulburi de după el și apoi cu anii de renaștere a unui timp nou. Cartea nu este însă nici a legendei și nici a documentului istoric. Condiția socială și condiția istorică se întîlnesc sub haina concretă a destinului omenesc, pasiunile și greșelile sînt dirijate de natura intimă a fiecăruia, dar stau sub semnul unei vremi care răsucește și frînge viețile, pînă cînd toate se așează într-o matcă mai lină și mai luminoasă și aceasta este clipa celei de-a treia strigări a îngerului, vestind nașterea...

Cu toată masiva încărcătură de sensuri cu care înzestreză prozatorul și eroii și întîmplările prin care trec, există în carte un mister, o știință de a spune lucrurile pe jumătate, astfel că această încărcătură masivă tot nu-i de ajuns, rămîne ceva ascuns, tulburător și emoționant, ca o cărare potopită de ierburi al cărui capăt nu-l vezi. Este poate respectarea unui înfinit al sufletului omenesc și al istoriei sale, este poate și motivul pentru care romanul (sau nuvela, dacă vrei) trece dincolo de specific, spre universal.

MARILENA VULPE

„DOGARI“

Cei puțin mai vîrstnici dintre cititorii noștri de prin părțile Dornelor își amintesc, desigur, de atractivele concursuri ale dogarilor, organizate acum mai bine de 30 de ani în toate comunele plășii Vatra Dornei. La Cîrlibaba, Iacobeni, Panaci, Șaru, vechea joacă a copiilor călare pe niște doage de pe la foste butoaie din ogrăzile părintești se transforma în veritabile întreceri organizate pe categorii de vîrstă. Cei care se dovedeau mai iscusiți în lunecarea printre derdelușurile vopsite în alb, primeau ca răsplătă schiuri „adevărate“. De altfel, deplasarea hibernală pe doage nu era practică numai în joacă, ci constituia prin acele părți un vechi sistem de locomoție al tuturor vîrstelor. Dar pentru organizarea concursurilor mai micilor și mai marilor dogari se cerea desigur puțin entuziasm. Și — fără ca mișcarea sportivă sătească să fie organizată pe baze precise — entuziaștii se găseau.

Astăzi, vechile tălpice au fost înlocuite de schiurile fabricate atît la Reghin, cît și prin părțile locului. Există și organe sportive de resort, există și responsabili. Cît despre condiții naturale... Relief adecvat, zăpadă îmbelșugată și îndelungată. Iar disponibilitățile sportive și chiar talentele unui tineret obișnuit încă de la primii pași cu ondulațiile solului sucevean și cu zăpezile lui proaspete sînt ușor de înțeles. Ce lipsește însă din păcate în sportul sătesc sucevean este entuziasmul. Concursurile sătești de schiuri și de alte sporturi de iarnă au dispărut atît din preocupările forurilor de resort, cît și din cele ale cadrelor didactice de specialitate. Mulți își amintesc cu mîndrie și cu nostalgie de concursurile dogarilor. Dar să ții minte aceste vechi tradiții atunci cînd dai uitării ceea ce poți face astăzi — nu e suficient. Și e păcat, măcar pentru tradiție.

Scriind aceste rînduri nu ne gîndim numai la localitățile respective, ci la toate ținuturile — și relieful țării noastre atît de favorabil sporturilor de iarnă ne îndeamnă la aceasta — unde asemenea concursuri ar putea fi organizate cu puțină străduință. Ne gîndim la tineretul școlar atît de dornic de întreceri sportive și prea adesea ținut în clasă chiar și la orele de educație fizică. Și ne gîndim — de ce nu — la schiul de performanță, care-și așteaptă campionii lansați de pe pîrțile din Neagra Șarului, din Șarul Dornei, din Iacobeni sau din oricare alt colț de țară.

VL. P.

PULSUL VĂII BÎRGĂULUI

Salbele Văii Bîrgăului sînt opt. Ca pe pleptul mîndrei din poveste, ele strălucesc una lângă alta chemîndu-te mereu și ispitindu-te mereu. Palpită în aerul tare trimis de voinicii înalți care le pîndesc larmecel. Voinicii sînt munții grei de pădure ai Henului, Stonlorului, Pietrosului și Cîrlibabel. Salbele sînt comunele care formează această vale de surprize estetice neașteptate, prinse într-un fel de horă a naturii, la care cîntă brazil, înălțimile și codrul. Poate pentru atîta frumusețe care li se oferă, oamenii își răsplătesc pămînturile și peisajul cu hărnicia lor devenită de mult renume.

Într-o țară în care văile, cu pitorescul și comorile lor, atrag într-o îndreptățită și întințită plimbare pe turiștii dornici de mari spectacole naturale, de la noi și de peste hotare, — Valea Bîrgăului își așteaptă dreapta prețuire la care are dreptul.

Rusu, Josenii, Mîljoceni, Susenii, Prundul, Bistrița, Tiha și Mureșenii Bîrgăului sînt numele celor opt salbe care alcătuiesc așezările omenesii alții de mîndre și curate, cu o istorie alții de aspră și zbuciumată, ale Văii străjuite de ariosii pletoși. Ca să strălucescă și mai mult, în nopțile în care luna fuge de pe o creastă pe alta, ca o replică modernă și nu mai puțin poetică în aspecte, electrificarea lor se află aproape în fața de finalizare.

Drumul dintre Bistrița și Vatra Dornei, alții de puțin cîntat și poate și mai puțin cunoscut, se desfășoară ca o neîncetată chemare spre basm. Nu peste mult timp lucrările de asfaltare vor fi terminate. Miracolul realizărilor românești va cunoaște și în această regiune de nord a Transilvaniei aspecte neașteptate.

Va fi lumină electrică pe toată Valea Bîrgăului, va fi drum drept și lucios de la Bistrița și pînă sus, departe, spre Țara Moldovei, la Dorna Vatra, și călunele negre ale locurilor mele natale vor privi cu cînstita lor semeție spre faptele de azi, care încep să le mulțumească pentru multele vifonițe de ieri.

Satele lor de munte, populate de cînd istoria își aduce aminte, și imbelșugate mai apoi de acei oameni aprigi, care apăraseră zidurile Sarmizegetusei, cîntă dolna de secole într-o veghe românească neîntreruptă.

Doina se cîntă azi din multe instrumente dar primul ei alea a fost mărturisit, ca și ciobanul Mioriței, prin fluier. Trișcașii (fluierașii) din Bistrița Bîrgăului sînt cunoscuți azi în toată țara și au fost

incununăți cu multe și cele mai de preț premii la concursurile republicane.

De curînd presa a anunțat și comentat așa cum se cuvine aniversarea a 200 de ani de existență a fabricii de hîrtie superioară din Prundul Bîrgăului, — centrul celor opt comune. În Bistrița Bîrgăului și în Susenii Bîrgăului sînt vechi fabrici de cherestea, cu o activitate susținută și lipsită de pauze.

Dacă de pe această vale au plecat oștenii care au „spăriat prin vitejia lor, pe împăratul cel mare Napoleon”, — tot de pe aici au plecat prin lume cu simțirea și cărțile lor Liviu Rebreanu și George Coșbuc.

O intensă activitate culturală, bine organizată, cu dragoste și pricepere îndrumată, se face simțită pretutîndeni. La Prundul Bîrgăului se află cea mai bună echipă de teatru amator a județului, condusă de hărnicia și priceperea lui Mihai Costea, un actor-mator însușit și neobosit, care și-a format o echipă actoricească bine pusă la punct. Este lucrat Caragiale și Delavrancea, Alecsandri și Mihail Sorbul, Camil Petrescu și Horia Lovinescu...

Tot la Prundul Bîrgăului, îmbrăcați în frumosul port al localnicilor, membrii corului căminului cultural au mîndria să fie considerați fruntași. Președintele Consiliului popular din Bistrița Bîrgăului, Dumitru Răzoanță, supravechează și dinamizează de asemenea o variată activitate, în care, după cum am mai pomenit, trișcașii constituie o nobilă tradiție și un îndreptățit orgoliu local.

În Bistrița Bîrgăului, viața culturală se la la întrecere cu cea din Prundul. Aici, sufletul căminului cultural este Ilie Ciurea. La Josenii trudec învățătorii Ion Hagiu și Liviu Mănarică, la Mîljoceni învățătorul Toma Platon. Pot fi date multe nume, care ar reprezenta tot alții fructuoase activități pe tărîmul artistic și cultural. În aspectele ei de perspectivă și în amănunte pe care le-am considerat folositoare unei treceri în revistă, chiar incomplete, am vrut să redăm ceva din pulsul creator, manifestat pe diferite planuri, aici.

Chemată la rîndu-i la o viață nouă, Valea Bîrgăului își îmbracă frumosul ei port național, dăruindu-se cu entuziasm unei activități multilaterale de emancipare și creație.

ION TH. ILEA

Cele mai frumoase legende

CONCURS

După cum am mai anunțat, redacția noastră a inițiat un concurs intitulat „Cele mai frumoase legende”, dotat cu premii în valoare de 16 500 lei oferite de către Consiliul Național al Organizației Pionierilor, Direcția Așezămintelor Culturale, Casa Centrală a Creației Populare și revista Albina. O parte din aceste legende vor fi cuprinse într-o colecție ce va apărea în Editura

Tineretului. Din marile număr de legende trimise de către cititori vom publica unele încă înaintea închiderii concursului. Menționăm că lucrările publicate participă cu aceleași drepturi la concursul propriu-zis, apariția lor neînsemnînd nici o ulterioară premiere automată dar nici eliminarea din competiție.

Pentru început am ales:

FINTINA PĂUȚULUI

Chiar la poalele dealului Mătrăguna din satul Mal se află un izvor ce poartă denumirea de „Fintina Păuțului”. Se vede că de mult i-au fost zidite marginile cu lespezi mari de piatră. Apa lui rece și limpede curge prin livezi de pomi fructiferi. În verile călduroase, mai ales la cîșul înului, orice drumeț sau călător poate să vadă cîte un flăcău sau cîte o fată porniți cu ulciorul să-și potolească setea. Cîți oare își mai aduc aminte de frumoasa lui legendă? Eu am auzit-o pe cînd eram copil mic, din gura mamei și de la alți bătrîni ai satului.

Legenda spune că, demult, pe timpul cînd abia se forma satul nostru, prin pădurile din apropiere trăia un haiduc cu numele Păuțu. De unde a venit sau de unde a fost, nimeni nu știa, dar oamenii de atunci îl vedeau uneori coborînd de-a curmezisul dealului pe un cal alb și poposind în mijlocul lor. Ori de cîte ori îl întîlneau, el era îmbrăcat altfel, avea altă înfățișare. Ceea ce se putea cunoaște era numai părul lui negru ca pana corbului și ochii ca mura cîmpului. El le asculta tuturor durerile și pîsurile: o dată o bătrînă i-a plîns că setea se simte mai mult decît foamea, că n-au apă în apropiere decît riul Bistra și pînă acolo e cale lungă. Păuțu, cînd a aflat de aceasta, și-a lăsat deodată privirea spre pămînt, dînd din cap; n-a mai spus nici un cuvînt, s-a urcat pe cal și s-a dus, afundîndu-se în desișul de aluni de pe coasta dealului.

Și nu peste mult timp, oamenii, ca după „o minune”, s-au trezit într-o zi bună cu acest izvor. Pe o lespede mare de piatră au aflat săpate aceste cuvinte: „Vă dăruiesc spre amintirea mea acest izvor din care să vă potoliți setea, Păuțu”.

Stăpînirea de atunci îl urmărea și dăduse sfoară în rîndurile sătenilor că cel ce îl va da prins va primi o parte din comorile ce le are ascunse haiducul în măruntaiele pămîntului. Nimeni însă nu s-a aflat să-l vîndă, fiindcă el făcea numai bine, el ajuta cu tot ce putea pe cei nevoiași.

Se spune că ar fi fost la noi în sat o văduvă care avea o droaie de copii și care, din cauza dărilor, plecase spre tîrg să-și vîndă singura vacă ce-o avea. Pe drumul din Gai se jeluia cu glas tare și blestema pe cel ce aduna dările, cînd, iată că-i iese în cale un necunoscut, îmbrăcat în haine ostășești și o întrebă puțin cam militărește:

— Încotro mergi, maică?

— La amarul meu, domnule, merg cu sărăcia asta de vacă de la gura a 9 copii, ca s-o vînd, să-mi împac darea.

— Uite, eu îți dau gologani în loc, numai să-mi spui, nu cumva ai auzit, ai văzut sau știi unde se află hoțul acela Păuțu, pita mamei lui că tare de mult îl căutăm!

— Nu știu, domnule, Dumnezeu să-l știe, știu numai că ne-a lăsat un izvor chiar la gura dealului Mătrăguna și cînd ne aflăm la muncă la cîmp, ne adăpăm din el și noi și dobitoacele noastre.

— Și nu l-ai văzut niciodată, n-ai cunoștință încotro a luat-o? Hai, spune-mi odată!

— Ba poate l-am văzut vreodată; noi cei ce viețuim aici n-avem nimic împotriva lui că nu ne-a stricat cu nimic, așa că mie, domnule, să-mi fie cu iertăciune că nu mi-a fost pe știre de unde vine și încotro se duce!

— Acesta e adevărul maică. Află că eu sînt Păuțu, te rog pune în sîn acești bani și întoarce-te sănătoasă acasă cu vaca, la copiii dumitale!...

Cînd Păuțu a aflat că stăpînirea o scos lespedea de la izvor, pentru a nu mai afla și alți oameni de slovele scrise, a pus altă lespede puțin mai la vale.

Stăpînirea i-a stricat și cea de a doua piatră și de atunci nimeni nu l-a mai văzut pe Păuțu, nimeni nu a mai știut ce i s-o fi întîmplat.

DRĂGHICI ZAMFIR

învățător, satul Mal, județul Caraș-Severin

calendarul tradițiilor

„Am un copac cu douăsprezece ramuri, în fiecare ramură cîte patru cuiburi și în fiecare cuib cîte șapte ouă”.

...Poate că și din răspunsul acestei similituri, sugerînd, printr-o familiară alegorie, folositoarea orînduială a anului, trebuie să înțelegem că ceea ce, cu un străvechi cuvînt, numim pînă azi calendar, a însemnat și va însemna nu doar o socoteală obișnuită, ci un tezaur de tradiții populare. În magazinînd o străveche experiență de viață și muncă, precum și o poetică înțelegere a curgerii vremii, calendarul popular a transformat fiecare zi într-un prilej de a reaminti o pildă sau a respecta o datină, orînduînd astfel un șir de nenumărate sărbători, mai vechi și mai noi, mai modeste sau mai deosebite.

Drept care, încercînd a-i înțelege obîrșiile, aflate în felul de a simți și a gîndi, în străfundurile istoriei poporului nostru, dar și adevărata sa semnificație contemporană, ne vom strădui, în cuprinsul acestei rubrici — pe care o inaugurăm astăzi de a reîmprospăta în memoria cititorilor, mărturia de bine și frumos a calendarului tradițiilor populare românești.

GHENAR

Însăși denumirea lunilor anului îmbracă o formă poetică: ianuarie este Ghenaar, Gerar sau „Călîndar / cu ghețile mari”. Într-adevăr, se zice că acum „ouăle de corb plesnesc sub puterea gerului”, iar nopțile sînt pline de minunății, căci cine priveghează poate „să vadă cum se deschid cerurile și înțelege cum vorbesc viețuitoarele de prin ocoale”.

Cele mai multe din datinile acestui răstimp își au originea în străvechi credințe legate de fecunditatea naturală, dar și-au păstrat doar semnificația lor social-festivă.

Astfel, apa cu care săteanul își stropea gospodăria și ogorul, iar cetele de flăcăi își uduu consătenii, simboliza însăși garanția rodului viitor.

Desigur, chiar gerul trebuie să se topească în fața exuberanței și veseliei unor datini ca întrecerile țărânești „de cai lăudați / de gheață gătați” sau „legănarea în scrînciob și darea în vîrtej”. Mai ales că lor li se adaugă și căldura sărbătorească a peștelui și a nunților, care se petrec mai ales în acest răgaz al iernii.

Din mulțimea de sărbători populare atrage atenția, prin înțeleșul său străvechi dar de o tulburătoare tinerețe, Ardeasca, îndătinată în prima parte a lui Ghenaar, căci, întorcîndu-ne pe firul vremii, acest obicei se leagă de cultul focului și al soarelui care și-au pus pecetea pe credințele strămoșilor noștri geto-daci.

...Se aprinde un foc mare, în jurul căruia fete și flăcăi se prînd la joc, luîndu-se parcă la întrecere cu vioiciunea flăcărilor. Apoi, cei mai îndrăzneți se încearcă sărînd peste tăciuni. Și, fără îndoială, menirea adevărată a acestei sărbători a tinereții e de a statornici legături care adesea trec în prietenie și dragoste.

ALEXANDRU POPESCU
cercetător la Institutul de etnografie și folclor al Academiei

Cu telefericul

CONSERVAREA OMULUI PRIN SUPRARĂCIRE

Metodă originală antropologică

Metoda fotosterotomică elaborată de dr. C. Rîșcuția, de la Institutul de cercetări medico-legale din București și ing. C. Petrescu, este menită să devină un auxiliar prețios în studiile antropologice de serie și ale filatției, identificărilor și cercetărilor morfopatologice. Metoda oamenilor de știință români permite identificarea osteologică a oricăror piese fosile, putând fi folosită cu succes și în reconstituirea fizionomiei corpului după oasele craniene.

În cadrul oferit de o colaborare de specialitate româno-olandeză, dr. Rîșcuția, împreună cu un colectiv de specialiști din țara gazdă, și-a dezvoltat metoda în laboratoarele acestei țări, organizând la Utrecht și Amsterdam stații de cercetare pe oameni vii și schelete, dotate cu instalații realizate după concepția românească. Apreciind valoarea procedurii românești, profesorul olandez C.H.R. van Koenigswald a încredințat doctorului Rîșcuția — spre studiu și reconstituire — fosilele uneia dintre cele mai de seamă descoperiri antropologice făcute de savantul

actualitatea științifică

olandez în Java: Pithecanthropus modjokertensis („Pithecanthropus II“). Savantul român va întreprinde reconstituirea osteologică și fizionomică.

Atenție la televizor!

Recent, mai mulți medici americani au constatat că o imagine distorsionată (deformată) pe ecranul televizorului are urmări dăunătoare asupra ochilor. O asemenea imagine suprasolicită mușchii ochiului și determină un consum de vitamina A de 50 de ori mai mare decât cel normal. Ca urmare, s-a stabilit că fiecare al patrulea pacient din S.U.A., care se prezintă la un oculist, este un telespectator.

Pentru înlăturarea acestor neajunsuri se recomandă tuturor telespectatorilor ca la apariția durerilor de ochi și a unei viziuni perturbate să consume doze mari de vitamina A (5—8 drajeuri pe zi). De asemenea, vor trebui schimbate tuburile vechi de la televizor și se va păstra, neapărat, distanța necesară dintre telespectator și ecranul televizorului, care trebuie să fie de cel puțin trei ori mai mare decât diagonala ecranului.

Cărți din material plastic

Specialiștii japonezi au reușit să producă din material plastic (polipropilenă și clorură de polivinil) folii subțiri ca hîrtia.

Materialul respectiv este însă destul de scump. De aceea, în prezent se caută a se reduce prețul de cost al acestuia în așa măsură încît să devină mai ieftin decât hîrtia.

Atunci cînd acest lucru va fi realizat, cărțile, caietele, ziarele etc., vor fi din plastic. Și, să sperăm că, în ritmul actual de dezvoltare a științei și tehnicii, nu va trece mult timp pînă atunci.

Capacitatea frigului de a conserva diferite alimente este cunoscută de mii de ani. Iată însă că, în ultima vreme, oamenii de știință s-au gândit să folosească frigul și pentru a conserva viața. În acest sens este cunoscută cererea savantului american James Bedford de a fi menținut după moartea clinică (oprirea inimii și încetarea respirației) într-un container ce conține azot lichid la —195 grade, pînă la descoperirea remediului bolii secolului nostru — cancerul, pentru a putea fi atunci readus la viață. Inventatorul acestui dispozitiv, Hope, a fost apoi solicitat de încă 700 de oameni de afaceri să-i înghețe în caz de boală, ca astfel să evite moartea biologică, definitivă.

Ideea conservării omului prin suprarăcire (cu mult peste punctul de îngheț al apei — 0 grade) este izvoită din observarea unui fenomen cunoscut încă de la începutul secolului nostru. Este vorba de faptul că temperatura scăzută încetinește procesele vitale. Astfel ne putem explica de ce toamna muștele abia se tirăsc. Somnul de iarnă al animalelor ne furnizează încă un exemplu de „cruțare“ al frigului. Organismele care nu-și pot asigura hrana în perioada respectivă a anului se pot menține numai în stare de „viață minimă“, consumînd puțin oxigen.

Una din aplicațiile cele mai utile și imediate ale criobiologiei — domeniu al științei biologice care se ocupă cu studiul efectelor refrigeranției asupra substanțelor de proveniență animală sau vegetală sau însăși asupra organismului respectiv (Kryos în limba greacă înseamnă îngheț) — este folosirea temperaturilor scăzute ca mijloc terapeutic — (crioterapia). În memoriile chirurgului lui Napoleon, baronul de Larrey, care-l însoțea în toate campaniile, găsim încă în 1832, observații cu privire la efectul anesteziant al frigului. Acesta afirmă că amputarea membrilor înghețate nu este așa de dureroasă. Apoi bolnavii care aveau febră erau înfășurați în cearșafuri ude.

În secolul nostru, mulți medici au practicat anestezia și terapia locală prin aplicarea unor pungi de gheață, dar numai prin izbinda metodei de răcire a întregului organism (hipotermie) a devenit crioterapia într-adevăr eficace. Aceasta înseamnă că se vor rezolva situațiile disperate în care lipsa de oxigen ducea la un deznodămînt mortal și totodată posibilitatea de oprire a circulației și coagulării singelui, pentru un timp, în cazul operațiilor efectuate pe inimă.

Întrebuințarea hipotermiei ca mijloc terapeutic a fost pusă la punct de către savantul francez H. Laborit. Astfel s-a constatat că inima unui individ, a cărui temperatură corporală s-a coborît la 28 de grade, poate fi oprită timp de 8 minute fără nici un risc, pe cînd în mod normal, la 37 de grade, organismul nu suportă moartea clinică decît 3—4 minute. Mai nou s-a ajuns la o hipotermie și mai accentuată, de 12—14 grade, care asigură posibilitatea opririi și mai îndelungate a circulației singelui.

Combinarea hipotermiei cu o circulație extracorporală sau cu administrarea oxigenului sub presiune mare poate suspenda funcționarea inimii mai mult decît o oră.

Posibilitatea de conservare a țesuturilor și organelor ar rezolva una din problemele fundamentale ale transplantării.

Nu demult părerea generală a oamenilor de știință a fost că organismul viu sau țesuturile lui nu supraviețuiesc înghețului, adică după reîncălzire nu-și păstrează integritatea biologică, funcțiile specifice. Într-adevăr, printr-o răcire lentă, materia vie suferă procese ireversibile — apa din celule fiind transformată în cristale de gheață — dar printr-una ultrarapidă (150 grade într-o secundă), aceste fenomene nu pot avea loc. Însă acest procedeu nu este potrivit decît pentru conservarea organismelor unicelulare sau a singelui.

Anumite organe sau organisme necesită înainte de răcire o împregănare cu substanțe speciale, denumi-

te crioflactice, cum ar fi glicerina, etilenglicolul și altele, care apără celulele vii de efectele negative ale suprarăcirii.

Deși cercetările criobiologice sînt încă în prima lor fază, s-au putut conserva pînă acum în aer răcit pînă la lichefiere infuzori, rotifere, timp de 5 ani, după care și-au revenit la normal în apă caldă, putînd să-și continue ciclul vital.

Mai recent, criobiologii ne informează că au reușit să reanimeze cu succes șoareci, șobolani, hirciogi și maimuțe de talie mică, după ce au fost supuse timp de câteva ore sau chiar zile unei temperaturi de sub 0 grade.

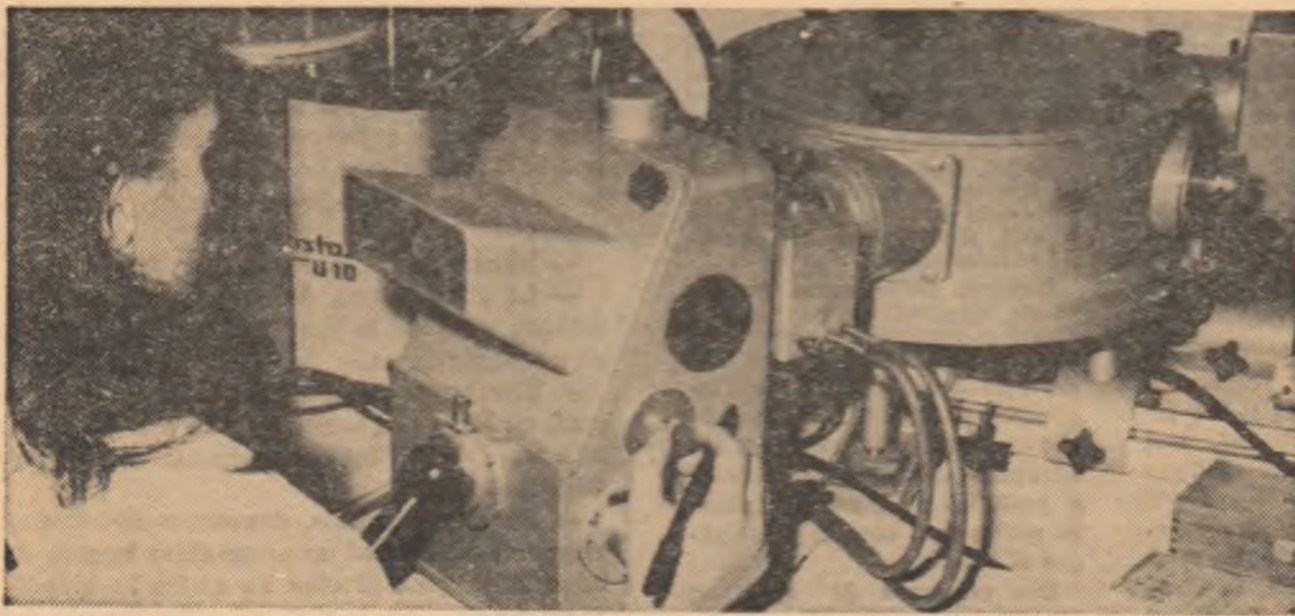
Posibilitatea ca odată și omul, înghețat în întregime, să poată fi păstrat timp îndelungat, imprimă un avînt puternic cercetărilor de criobiologie. Cu toate acestea, pînă la readucerea în stare funcțională a organismului uman astfel conservat mai este încă un drum lung de străbătut. Pînă una alta, ceea ce se știe precis astăzi este că prețul conservării unui om prin frig se ridică la 8 000 de dolari pe an.

Criobiologia umană mai are și o altă perspectivă: comunicația cosmică. Unele călătorii spațiale — proiectate de specialiști între anii 2010—2025 — vor necesita ani, decenii sau chiar secole (în 6 ani s-ar putea ajunge pe Saturn, în 16 pe Uranus, în 30 de ani pe Neptun, dar pentru cea mai apropiată stea, Alfa Centauri, ar fi necesari 550 000 ani în condițiile tehnice actuale) și pe această perioadă omul trebuie să se conserve prin îngheț. Dacă înainte de pornire s-ar răci la —100 grade, astronautii n-ar mai avea nevoie de hrană sau oxigen tot timpul călătoriei, ar suporta bine schimbările de viteză, radiațiile cosmice și ce e mai important: ar infringe „bariera timpului“!

Iată perspectivele reale ale celor mai îndrăznețe romane științifico-fantastice.

MARIA-VALERIA BUDUȘAN
biolog
Universitatea „Babeș-Bolyai“ Cluj

La Institutul de Inframicrobiologie din București, sectorul de genetică inframicrobiană, doctor chimist Sigrid Biller efectuează studiul spectrofotometric al unui acid nucleic viral

CE SĂ CITIM

INGENIOZITATEA
OMULUI

În colecția „Orizonturi“ a Editurii științifice a apărut, printre altele, și broșura cu titlul de mai sus.

Lucrarea „Ingeniozitatea omului“ realizată de doctorul în istorie Ion Vlădușiu, este o incursiune în viața și cultura unor popoare (eschimoșii, pigmeii, boșimani, tuaregii și alții). Locuințe din zăpadă, sate dintr-o singură casă, o suită de mîrturii care atestă ingeniozitatea omului, capacitatea sa de a se adapta și vieții în condiții de mediu extrem de variate, în producerea unor mijloace de transport etc.

MARILE
PORTURI
ALE
LUMII

Lucrarea cu titlul de mai sus cuprinde o descriere de ansamblu în stil de largă popularizare a marilor porturi din Europa, America de Nord, America de Sud, Asia, Africa (New-York, Londra, Amsterdam, Hamburg, Marsilia, Tokyo, Rio de Janeiro, Bombay etc.) cu individualitatea direcțiilor de dezvoltare etc. Autorul, Cristache Stan surprinde viața marilor orașe portuare pe diferitele lor coordonate: economie, geografie, politic, istoric.

Urișe aglomerări urbane, în care se împletesc ca într-o imensă pînză de păianjen căi maritime, feroviare, rutiere și aeriene, marile porturi reprezintă în același timp uriașe metropole ale lumii, cu un trecut istoric bogat, cu viață industrială, comercială, culturală trepidantă, în care au înflorit civilizațiile apuse, ca și cea actuală.

Numeroase fotografii însoțesc textul lucrării apărută în colecția de popularizare științifică „Orizonturi“ iar prin modul simplu și clar în care au fost scrise se va bucura de o largă audiență din partea publicului cititor.

H. LEREA

Contractarea, sursă de valorificare superioară a produselor animale și vegetale

În afara veniturilor de bază pe care și le asigură din cooperativele agricole de producție, oamenii muncii de la sate au posibilitatea să obțină venituri suplimentare prin valorificarea unor produse animale și vegetale rezultate din gospodăria personală.

Produsele pe care le pot valorifica membrii cooperativelor agricole de producție și producătorii cu gospodărie individuală sînt foarte variate. În majoritatea gospodăriilor personale se cresc păsări și nu puțini sînt cei ce se îndeletnicesc cu creșterea albinelor și a iepurilor de casă, iar producțiile obținute sînt, în cele mai multe cazuri, cu mult peste necesarul consumului propriu în gospodărie.

Pentru a veni în sprijinul celor ce valorifică surplusul de produse, unitățile cooperative de consum cumpără, pe bază de contract, unele produse ca: păsări, miere și ceară de albine, iepuri de casă, fin, fasole, asigurînd — pe lîngă obținerea de către contractanți a unor prețuri stimulative — și garanția desfacerii la timp și în bune condițiuni a produselor și chiar a cantităților livrate în depășire.

Sistemul de contractare prezintă o serie de avantaje diferențiate de la un produs la altul. Astfel, pentru păsări, se acordă la încheierea

contractului un avans în bani, pînă la 45 la sută din valoarea păsărilor contractate. Pe lîngă prețurile de contractare, care sînt mai mari decît cele de achiziție, contractanții care livrează găște îndopate în perioada 1 septembrie — 5 decembrie beneficiază de un spor de 1 leu la kg. și o primă de export de 1-2 lei la kg. La livrările de rațe îndopate și curci-curcani îngrășați în perioada lunilor septembrie și octombrie se acordă contractanților un spor de 1 leu la kg. peste prețul de contractare.

Pentru găștele îndopate și livrate în contul contractului la o greutate minimă de 5 kg. per bucată, se acordă cîte 2,5 kg. porumb pentru fiecare kg. de găscă îndopată predată în viu. De asemenea, se acordă cîte 8 kg. porumb pentru fiecare găscă matcă reținută de contractant cu condiția contractării a cel puțin 4 găște îndopate pentru fiecare găscă matcă. Porumbul pentru îndopare și matcă este acordat de către cooperativa cu care se încheie contractul, la prețul de 1,60 lei la kg.

La contractarea de miere și ceară de albine, apicultorii beneficiază de avansuri în bani de pînă la 45 la sută din valoarea cantităților contractate. De asemenea, prețurile de contractare sînt mai mari

decît cele de achiziție și se plătesc diferențiat pentru miere monofloră și miere polifloră.

Apicultorii contractanți sînt sprijiniți de unitățile cooperative de consum în organizarea și practicarea stupăritului pastoral la bazinele melifere, creîndu-se astfel posibilitatea obținerii unor producții mari de miere.

Contractanții iepurilor de casă primesc, pe lîngă un avans de pînă la 45 la sută din valoarea iepurilor contractați și prețuri avantajoase care sînt cu 1 leu la kg. mai mari decît cele de achiziție dacă se predau în perioada 1 decembrie — 31 martie și cu 0,50 lei la kg. pentru iepurii predați în perioada 1 aprilie — 30 noiembrie.

Valorificarea produselor vegetale prin încheierea de contracte asigură pe lîngă primirea unui avans de pînă la 35 la sută din valoarea produsului în cazul contractărilor de fasole și de pînă la 40 la sută în cazul contractărilor de fin și obținerea unor prețuri mai mari decît cele de achiziție.

Astfel, pentru fasolea comună, contractată, se obțin 3,15 lei la kg. iar pentru finul natural prețul de contractare este de 0,45 lei la kg., cu peste 25 la sută mai mare decît cel de achiziție.

Cantitățile de produse ce pot fi contractate nu sînt limitate, însă cele contractate trebuie să aibă la încheierea contractului asigurată baza materială pentru a livra integral și la termen cantitățile contractate.

Multiplele avantaje pe care le au cei care valorifică prin contracte produsele animale și vegetale constituie astfel o sursă importantă în valorificarea superioară a surplusului de produse obținute în gospodăria personală.

GH. MIHĂILESCU

ASIGURAREA COMPLEXĂ A GOSPODĂRIILOR CETĂȚENILOR

În această asigurare se cuprind:

- bunurile din gospodărie;
- persoana care a încheiat asigurarea și soția (respectiv soțul) acesteia;

— obligațiile (despăgubirile civile) ce ar rezulta pentru asigurat, și membrii familiei sale, față de proprietarul imobilului în care locuiesc sau față de alte persoane, ca urmare a unor daune și accidente, întimplate la domiciliul asiguratului.

Asigurarea facultativă complexă a gospodăriei cuprinde bunurile asiguratului, cele ale membrilor familiei și ale oricăror altor persoane, care locuiesc împreună și gospodăresc în comun cu acesta, precum și cele aparținînd altor persoane, dacă se află în folosință sau păstrarea asiguratului sau a membrilor familiei sale.

În asigurare sînt cuprinse și bunurile asigurabile luate oriunde în afara domiciliului, în aceeași sau în altă localitate, pentru o valoare de cel mult 20 la sută din suma asigurată totală pe toată durata asigurării.

Administrația Asigurărilor de Stat acordă despăgubiri în cazurile de deteriorare sau distrugere a bunurilor asigurate, provocate de: incendiu, trăsnet, explozie (chiar dacă trăsnetul sau explozia nu au fost urmate de incendiu), ploaie torențială, grindină, inundație, furtună, uragan, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, alunecare de teren, sau în caz de pagube produse de greutatea zăpezii sau a gheții, cădere pe clădirile sau adăposturile în care se află bunurile asigurate a unor obiecte ori a prăbușirii clădirilor sau adăposturilor respective precum și a izbirii lor de către un vehicul, carbonizare totală sau parțială (ori topire chiar și fără flacără), precum și cazurile de furt sau spargere etc.

Despăgubirile se plătesc ținîndu-se seama de valoarea bunurilor la data daunei, în limita sumei prevăzute în contractul sau contractele de asigurare.

Persoana care a încheiat asigurarea complexă precum și soția (respectiv soțul) acesteia sînt asigurați pentru cazurile de invaliditate permanentă și de deces, produse la domiciliul asiguratului, ca urmare a unor evenimente subite (întimplate fără voința asiguratului) și anume: incendiu, trăsnet, explozie, cutremur de pămînt, prăbușire de teren, lovire, alunecare, acțiunea violentă a unei persoane, atacul din partea unui animal, acțiunea curentului electric, arsură, degerare, înec, intoxicare subită, asfixiere din cauze subite etc.

Suma asigurată în cazul de invaliditate permanentă totală sau deces se plătește în întregime, iar dacă invaliditatea permanentă este parțială se plătește un procent din suma asigurată, corespunzător gradului de invaliditate permanentă.

Prima de asigurare ce se plătește de asigurat este foarte convenabilă; numai 2 lei pe an pentru fiecare 1 000 de lei din valoarea bunurilor asigurate.

Asigurările se încheie prin agenții și inspectorii de asigurare, responsabili cu munca ADAS din întreprinderi și instituții, cooperativele de credit — sau direct la unitățile ADAS.

Cît de folositoare este asigurarea complexă a gospodăriei cetățenilor o dovedesc și următoarele exemple: Birlea V. Ion din comuna Vernești, la fel ca alți cetățeni, care au avut pagube — ca urmare a unor inundații, a primit despăgubiri: circa 10 000 de lei; Petre Negreanu din comuna Ștefan cel Mare și Gheorghie Moțoc din Valea Mare, ambii din județul Argeș, au primit sume de peste 5 000 de lei, ca urmare a unor pagube cauzate de incendii. Exemplele ar putea continua, dar sîntem convinși că și în comuna dv. în satul dv. există numeroase cazuri de acest fel, cea mai bună dovadă că — dacă nu ați încheiat încă o asigurare — nu trebuie să mai pierdeți nici o zi. Luați o astfel de măsură chiar azi.

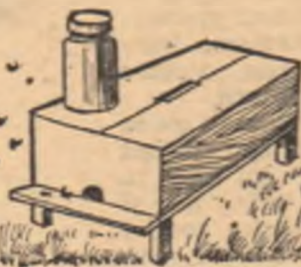
AUREL CRIȘAN

PRODUCĂTORI!

Vă puteți asigura o valorificare avantajoasă a păsărilor, iepurilor de casă, a producției de miere și ceară de albine, a finului și fasolei, prin încheierea de contracte cu COOPERATIVELE DE CONSUM.

La încheierea contractelor primiți avansuri în bani de 35—45 la sută din valoarea produselor contractate.

Adresați-vă COOPERATIVELOR DE CONSUM și achizitorilor acestora pentru încheierea de contracte.

Întreprinderea de industrie locală nr. 1 — BRAILA

PIAȚA H. BOTEV BLOC A2, TEL. 2990

Produce și livrează fără repartii pe bază de comandă, avînd asigurată materia primă, următoarele:

- Guri de ham, din fire sizal, ștreanguri, căpestre.
- Otgon, orice diametru, frîngii rufe, sfoară, tapițerie.
- Plăpumioare pentru copii matlasate: jachete cu bonete matlasate, garnituri de finet și din pichet pentru copii.
- Confecții diferite de vară din indian pentru copii.
- Roabe metalice cu roată de cauciuc masiv (valoarea sub 300 lei buc.).

- Dulapuri metalice pentru haine, acte și scule.
- Săpun de rufe de 45 și 60 la sută grăsimi.
- Luminări galbene și albe.
- Luminări pentru nunți și botezuri.
- Jucării din lemn într-un bogat sortiment.
- Produse din masă plastică (sunătoare pentru copii, YO—YO, rășuște, stropitoare, cuiere de perete pentru prosoape).
- Diverse alte produse din masă plastică la comanda beneficiarului.
- Paturi metalice, tip internat valoarea sub 300 lei.
- Agrafe și clipsuri pentru pâr.

SFATUL MEDICULUI

INSUFICIENȚA
CARDIACĂ

După unele boli infecțioase, reumatism etc., pot să apară boli de inimă care la începutul lor produc tulburări de circulație a sângelui ce dispar însă cu ajutorul medicamentelor. Boala principală însă rămâne pentru totdeauna. În felul acesta, inima se adaptează la noua ei situație cu care bolnavul poate să se simtă bine, iar medicii apreciază că boala este astfel într-un stadiu compensat. Dacă bolnavul este supus însă unor eforturi fizice, sau face abuzuri, cum ar fi pierderi de nopți sau ore insuficiente de somn, abuz de băuturi alcoolice, de fumat, consumul de sare multă în alimen-

tație, atunci stadiul compensat al bolii de inimă se dereglează și apar semnele de insuficiență cardiacă.

În cazul insuficienței cardiace, inima nu mai poate realiza o bună ordine în circulația sângelui. Lichidele din sine nu se mai elimină normal prin urină, sint reținute în corp și produc edeme (se umflă picioarele). Respirația nu se mai face normal, iar corpul primește o cantitate mică de oxigen, astfel bolnavul gîfîie la efortul cel mai neînsemnat, sau chiar cînd stă culcat în pat. Buzele, nasul, unghiile de la mîini și de la picioare sint de culoare vinată. De asemenea, se adaugă și o stagnare mare de sine în ficat, care se umflă, devine mult mai mare și este dureros.

Toate tulburările arătate, supun inima la un efort foarte mare și cu toate că din această cauză mușchiul din care este formată se mărește și el aproape de două ori, totuși nu poate să satisfacă nevoile circulației sîngelui.

Persoanele care știu că suferă de boli de inimă (stenoză mitrală, insuficiență mitrală, maladie mitrală, insuficiență sau stenoză aortică, mio-

cardioscleroză și altele) trebuie să trăiască o viață igienică, cumpătată. În acest sens se recomandă să nu facă eforturi fizice, să nu facă abuzuri alimentare, să nu bea băuturi alcoolice, să reducă sarea în alimentație, să nu piardă nopțile, să doarmă suficient (9 ore în 24 de ore), să nu fumeze, să consume grăsimi puține, etc.

Dacă bolnavul de inimă știe că în anumite stări de insuficiență cardiacă a primit de la medic medicamentele care l-au făcut bine, cum este digitala (în tablete sau picături), nu trebuie să înceapă singur să se trateze. Este drept că digitala ajută foarte mult în insuficiența cardiacă, însă este medicamentul cel mai dificil de dat bolnavului și numai medicul știe cum și cît trebuie să-l administreze. Aceasta pentru că așa cum s-a constatat în numeroase cazuri, digitala administrată greșit, agravează și mai mult boala în loc să o amelioreze.

Dacă bolnavii de inimă respectă aceste sfaturi, pot să trăiască pînă la adînc bătrînețe.

Dr. E. ȘERBĂNESCU

MEDICAMENTE NOI CONTRA
TUMORILOR

Întreprinderea farmaceutică „Richter Gadeon” din Budapesta a pus recent în vânzare un nou medicament contra tumorilor, denumit „Vinblastin”. După experimentarea lui în condiții clinice, „Vinblastinul” are toate șansele să devină unul dintre cele mai eficiente preparate pentru tratarea tumorilor maligne ale organelor hematopoetice.

Aceeași întreprindere va pune în curînd în vânzare încă un medicament foarte eficient contra tumorilor, denumit „Vincristin”, care se folosește, în primul rînd, pentru tratarea leucemiei la copii. După S.U.A., Ungaria este a doua țară în care se produc astfel de medicamente.

„Vinblastin” și „Vincristin” sînt medicamente de origine vegetală, ai căror alcaloizi puri se obțin din extractul plantei „catharantus roseus” care crește în India și în alte țări tropicale. Producția și folosirea terapeutică a acestor două medicamente sînt rezultatul muncii unui mare număr de cercetători.

Pietrele
care
vorbesc

În timpul cutremurului din anul 27 î.e.n., în Egipt, jumătatea unei statui de piatră a căzut la pămînt. În zori, statuia a început să geamă ca un om. S-a răspîndit zvonul că aceasta ar fi un semn al cerului. După un timp, cele două părți au

fost lipite și statuia a tăcut.

Tot astfel, în Iugoslavia, în apropierea localității Kursumli, stîncile, care sub influența vîntului și a temperaturilor au luat înfățișarea unor statui, noaptea scoteau diferite sunete. Mult timp acest loc a fost numit „țînut al diavolului”.

Ulterior, știința a lămurit misterul. Roua se usucă la răsăritul soarelui, iar piatra, din cauza schimbării de temperatură, suferă un proces de distrugere și produce sunetele auzite de oameni.

E. P.

MONUMENTE ALE NATURII

Bătrînii stejari ce au împlinit vîrstă de peste șase secole, au dat numele comunei, Stejari-Gorj

STRIGĂTURI

Uite mă, fudula mă!
Nici nu mergo nici nu stă!
Nici nu tace, nici grăiește,
Numa-n sus la ciori privește.

★
Cite fete ici în joc,
Toate-s strimbe de mijloc,
Numai mindrulița mea,
Dreaptă-i ca și seceră.

TR. BUZDUGAN

Fostul soț, fiind proprietarul casei, nu vrea să mai stea sub același acoperămint cu fosta soție. Ca să scape de ea a recurs și la bătaie. Au început procesele, pentru vătămarea integrității corporale, violare de domiciliu, injurii.

Cînd se va isprăvi, nu se știe. Nici unul, nici celălalt nu cedează. Au timp și, după cum se vede, au și bani. Le lipsește tocmai ceea ce ar trebui să aibă niște oameni la vîrstă lor. Ceva care să le asigure liniștea. Așa ceva nu le poate da tribunalul, ci ei înșiși.

V. SABAU
JudecătorPOȘTA
JURIDICĂALEXANDRU CIMPOIEȘU, din
comuna Măgura-Bacău

Conform dispozițiilor în vigoare, trebuie să vă adresați de ur-

gență Notariatului de Stat al Județului Bacău, pentru efectuarea formelor de succesiune (moștenire).

Notariatul de Stat va redacta actul de împărțeală, ținîndu-se seama de situația dv. oarecum deosebită — trei frați — din care numai doi de pe tată, de faptul că părinții dv. nu au fost membri ai unei cooperative agricole de producție și de faptul că dv., moșteni-

torii, sînteți cu toții membri ai unei cooperative agricole de producție.

Notariatul de Stat va elibera certificate de moștenitori.

Nu ne-ați scris dacă în afară de copii, părinții dv. nu mai aveau și rude colaterale, adică frați și surori care, conform legii, au și ei drept la moștenire și în această situație drepturile dv. s-ar micșora.

VASILE BRĂILOIU

Măgarul îngîmfat
și ecoul

de VICTOR SIVETIDIS

În fața unui munte, măgarul a zberiat
Cum muntele-ncepuse ecoul să-l transmită,
Tenorul Urechilă ne spuse incîntat:
— „Vedeți, pină și munții gigantici mă imită”

Prelucrare din limba greacă de
MIRCEA PAVELESCU

CUM
INTELEG
UNII VIAȚA

S-au căsătorit de bunăvoie și nesiliți de nimeni. Mirele, Gheorghe C., avea 60 de ani, iar Florica 51 de ani. Și se părea că sint fericiți, că nu li va mai înspăimînta singurătatea la această vîrstă. Fericitul eveniment s-a petrecut cu ani în urmă. Acum Gheorghe are 73 de ani, iar Florica 64. Îi puteți întîlni pe sălile tribunalului din Cluj. Se privesc cu mină hotărîți să nu cedeze nimic din pretenții. Au divorțat acum 10 ani, tot de bunăvoie și nesiliți de nimeni, adică „din vina ambilor”. Florica îi imputa că e bețiv, că nu dă bani în casă și o bate. Gheorghe susținea că ea este o femeie cicălitoare și-i face viața de nesuportat. Se credea că divorțul le va aduce liniștea dorită. Dar... iată că de 10 ani se judecă, purtînd pe drumuri martori, făcînd cheltuieli.

...savantul român dr. C. Istrate a prezidat congresul de chimie de la Paris din anul 1899?

...stiloul a fost inventat de pedagogul român Petru Poenaru, invenția fiind brevetată de guvernul francez în anul 1827?

...într-un metru cub de aer aflat la o înălțime de 6,5 kilometri se mai află încă 16 bacterii?

...o lingură de zeamă de lămîie la o ceașcă cu apă fierbinte calmează deseori suferinții în timpul colicelor hepatice?

...în anul 1970 vor fi trecute la reglare automată 15 mari centrale electrice din țara noastră?

...în Asia trăiesc 56 la sută din locuitorii Pămîntului, în America Latină și Africa — 16 la sută, iar în America de Nord și Europa, 28 la sută?

...insectele, rozătoarele și ciupercele parazite care atacă culturile de cereale distrug anual o cincime din întreaga producție mondială de cereale?

...în Africa Ecuatorială cresc aproximativ 3 000 de specii de arbori, dintre care peste 1 000 au înălțimea de 30—60 de metri?